

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ ТА
СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

**“МЕДІАКУЛЬТУРА ПЕДАГОГА У
СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРІ”**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ О. М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

**Кафедра педагогіки і методики викладання історії
та суспільних дисциплін**

Т.В. Кахерська

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕДІАКУЛЬТУРА ПЕДАГОГА У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРІ»**

Чернігів – 2024

УДК 378.011.3-051:316.77(072)

К30

*Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін
(Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.)*

*Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О. М. Лазаревського
(Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.)*

Рецензенти:

Тимошко Ганна Миколаївна – доктор. пед. наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум імені Т.Г. Шевченка».

Шолох Олена Анатоліївна – к.пед.наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум імені Т.Г. Шевченка».

Кахерська Т.В. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Медіакультура педагога у сучасному освітньому просторі». Чернігів : Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2024. 42 с.

У методичних рекомендацій відображено зміст навчальної програми «Університетська освіта: історія та сучасність» для студентів магістерського рівня вищої освіти, подано плани лекційних та практичних занять з курсу, завдання для самостійної роботи, питання до підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання, рекомендовану літературу, глосарій.

Призначається для студентів магістерського рівня вищої освіти, науково-педагогічних працівників та всіх тих, хто цікавиться актуальними проблемами вищої школи.

© Кахерська Т.В., 2024 р.

© НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2024 р.

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
4. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	8
5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	11
6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	26
7. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	30
8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	32
9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	34
10. ГЛОСАРІЙ	39

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	3	3
Кількість годин:	90	90
- лекції	14	6
- практичні / семінарські	16	4
- лабораторні	-	-
- індивідуальні завдання	-	-
- самостійна робота студента	60	80

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Медіакультура педагога у сучасному освітньому просторі» полягає у всебічній підготовці студентів до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа; формуванні знань і умінь з основ медіаосвіти та медіаграмотності; формуванні знань щодо впливу медіа на особистість та суспільство; оволодінні теоретичними та практичними складовими процесу розвитку медіакультури педагога на особистісному та професійному рівнях.

Зміст дисципліни охоплює основні концепції й теорії медіаосвіти, описує специфіку термінології, розкриває аналіз сучасних поглядів на дискусійні проблеми медіакультури педагогів та психолого-педагогічні засади організації освітньої діяльності в сучасних освітніх закладах з впровадженням медіаосвіти.

Цей курс сприятиме глибшому розумінню теорії і практики сучасної медіаосвіти, розвитку медіаграмотності та медіакультури студентів.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкриття змісту базових термінів та понять з медіаосвіти в контексті процесу модернізації суспільства, зокрема його інформатизації;
- вивчення впливу медіа на розвиток особистості, формування її світогляду та стилю життя;
- формування готовності до органічної інтеграції в медіакультуру суспільства через розвиток критичного відношення до медіапродукту, перетворення себе із споживачів у свідомих і творчих користувачів мас-медіа;
- формування розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистісному становленні людини;
- аналіз потенційних можливостей медійних засобів з метою визначення способів їх застосування в сучасному освітньому просторі закладів освіти;

-розкриття психолого-педагогічних і методичних аспектів застосування медіа в сучасному освітньому процесі;

- формування теоретичної бази знань з основ медіакультури і практичних навичок ефективної та безпечної взаємодії з інформаційним простором, у тому числі з урахуванням використання засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у повсякденній практичній, зокрема освітній діяльності;

- оволодіння практичними аспектами процесу розвитку медіакультури педагога на особистісному та професійному рівнях.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні основи медіаосвіти та медіакультури.
2. Сучасні тенденції та механізми розвитку медіакультури педагога

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Очікувані результати навчання (програмні результати навчання, загальні та спеціальні компетентності), що формуються у процесі вивчення дисципліни «Медіакультура педагога у сучасному освітньому просторі» у відповідності до освітньої програми:

Шифр згідно ОПШ	Компетентності
ЗК1	Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК2	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК6	Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
СК2	Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.
СК5	Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.
СК7	Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.
СК9	Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітній та дослідницькій діяльності.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Денна форма						Заочна форма					
	усього	включно з					усього	включно з				
		л	пр	лаб	інд	срс		л	пр	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи медіаосвіти та медіакультури												
Тема 1. Роль медіа та інформації у сучасному світі	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 2. Медіаосвіта і медіакультура: сутність та базові поняття	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 3. Медіаосвіта як сучасний освітній феномен	10	2	-	-	-	8	10	-	2	-	-	8
Тема 4. Історичні етапи впровадження медіаосвіти в Україні та за кордоном	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 5. Формування нормативно-правового забезпечення медіаосвіти: світовий та український досвід	10	2	-	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	52	10	8	-	-	34	52	2	2	-	-	48
Змістовий модуль 2. Сучасні тенденції та механізми розвитку медіакультури педагога												
Тема 6. Медіакультура – невід’ємна складова особистості сучасного педагога	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 7. Медіа в освітньому просторі закладів освіти	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 8. Технологічно-педагогічний інструментарій розвитку медіакультури	14	-	4	-	-	10	14	-	2	-	-	12

педагога												
Разом за змістовим модулем 2	38	4	8			26	38	4	2	-	-	32
Усього годин	90	14	16	-	-	60	90	6	4	-	-	80

4. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Теоретичні основи медіаосвіти та медіакультури

ЛЕКЦІЯ №1

Тема: Медіа як засоби масової інформації і комунікації. (2 години)

План

1. Комунікація як необхідна складова розвитку інформаційного суспільства.

2. Поняття та класифікація мас-медіа. Класифікація засобів масової інформації за способом передачі інформації та за каналами сприйняття (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні).

3. Функції сучасних медіа за соціально-педагогічними критеріями: місце використання (індивідуальні, групові, масові, робочі та ін.), зміст інформації (ідеологічні, політичні, морально-виховні, пізнавально-навчаючі, естетичні, економічні, екологічні), функції та цілі використання (отримання інформації, освіти, спілкування, соціальне управління тощо), розвиток впливу на особистість (розвиток кругозору, самопізнання, самонавчання, соціалізація та ін.). Латентні функції медіа, прихований вплив на суспільну свідомість та свідомість особистості. Соціальні функції сучасних медіа, девіації функцій медіа.

4. Медіакультура як культура трансляції, розповсюдження та інтерпретації повідомлень. Медіакультура в інформаційному океані ціннісного розмаїття.

ЛЕКЦІЯ №2

Тема: Медіаосвіта і медіакультура як освітні категорії. (2 години)

План

1. Термінологічна база (коротка характеристика). Медіакультура суспільства і особистості. Ієрархія понять.

2. Функції медіакультури: інформативна, комунікативна, виховна, креативна, інтеграційна, посередницька. Ідеологічні функції: нормативна, пропагандистська, маніпулятивна. Економічні функції. Особливості естетичної функції. Психологічна (релаксаційна) функція.

3. Медіакультура як фактор глобалізації та нівелювання соціокультурних відмінностей.

ЛЕКЦІЯ №3

Тема: Основні теорії та концепції медіаосвіти. (2 години)

План

1. Медіаосвіта: значення та роль у розвитку суспільства
2. Принципи медіаосвіти: діалог, партнерство, особистісно орієнтований підхід.
3. Теорії медіаосвіти. Сучасні концепції медіаосвіти: «протекціоністська» («ін'єкційна», «захисна», «прищеплювальна»), теологічна / релігійна теорія медіаосвіти, етична, теорія медіаосвіти як розвитку «критичного мислення», ідеологічна, екологічна, теорія медіаосвіти як джерела «задоволення потреб» аудиторії, «практична» теорія медіаосвіти, культурологічна теорія медіаосвіти, естетична (художня) теорія медіаосвіти, семіотична теорія медіаосвіти, соціокультурна теорія медіаосвіти. Концепції медіаінформаційного світу як відображення особистості людини.

ЛЕКЦІЯ №4

Тема: Основні етапи розвитку медіаосвіти в Україні та за кордоном. (2 години)

План

1. Медіаосвіта: етапи становлення та зарубіжні концепції
2. Загальноєвропейська медіаосвітня політика. Роль ЮНЕСКО у становленні та розвитку медіаосвіти. Медіаосвіта та медіаграмотність: досягнення ЄС і Ради Європи.
3. Історичні етапи поширення медіаосвіти в Австрії, Великій Британії, Канаді, Німеччині, США, Фінляндії, Франції, країнах Східної Європи та ін.
4. Становлення та поширення медіаосвіти в Україні.

ЛЕКЦІЯ №5

Тема: Міжнародні та вітчизняні законодавчі та нормативно-правові акти щодо поширення медіаосвіти. (2 години)

План

1. Міжнародні законодавчі та нормативно-правові акти щодо поширення медіаосвіти.
2. Вітчизняні законодавчі та нормативно-правові акти щодо поширення медіаосвіти.

Змістовий модуль II. Сучасні тенденції та механізми розвитку медіакультури педагога

ЛЕКЦІЯ №6

Тема: Місце медіаосвіти (медіакультури) у професійній діяльності і професійному розвитку педагога

План

1. Основні складові медіакультури сучасного педагога
2. Формальна, неформальна та інформальна форми медіаосвіти.
3. Принципи формування медіакомпетентності і критичного мислення.
4. Психолого-педагогічні особливості розвитку медіакультури педагогів.

ЛЕКЦІЯ №7

Тема: Медіакультура як основний освітній пріоритет XXI століття.

План

1. Сучасна парадигма освіти: запровадження інноваційних технологій, визначення нових функцій педагога та його ролі у освітньому процесі. Сприйняття світу та взаємодія з соціумом.
2. Організаційно-дидактичні засади формування медіапростору освітнього закладу.
3. Формування світоглядних позицій здобувачів освіти засобами масової інформації. «Нові медіа» як нові технологічні можливості у створенні та поширенні освітньої інформації. Інструменти нових медіа - від YouTube і Google до Facebook та Twitter (їх зв'язок з освітнім процесом).
4. Модель розвитку медіакультури: вітчизняний досвід.

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Теоретичні основи медіаосвіти та медіакультури

Тема 1. Роль медіа у формуванні сучасної картини світу (2 години)

Мета: формування компетентностей, пов'язаних з розумінням функціонування та трансформації медіа в Україні й світі та їх залежності від особливостей розвитку суспільства та соціальних запитів.

Ключові слова: медіа, інформаційно-комунікаційні технології, інформаційний простір, маніпулятивні можливості медіа.

I. Питання для обговорення

1. Поняття «медіа», «цифрові технології» та «інформаційно-комунікаційні технології». Види і функції сучасних медіа. Нові медіа, соціальні медіа, соціальні мережі: ієрархія інформаційного простору.

2. Технологічні можливості ресурсів та цифровий характер контенту.

3. Особливості сприйняття інформації в Мережі. Вплив медіа на особистість. Маніпулятивні можливості медіа. Інформаційно-психологічний вплив. Дезінформування. Фальсифікація інформації. Фабрикація інформації.

4. Медіабезпека в Інтернеті. Медіагігієна та медіаімунітет у кіберпросторі. Запобігання деструктивним впливам маніпуляцій.

5. Вплив сучасної медіакультури на традиційні суспільні інститути.

II. Практичні завдання:

1. Схарактеризуйте вплив інформаційно-комунікаційних технологій на людину (заповніть таблицю).

	МОЖЛИВОСТІ	РИЗИКИ
Комп'ютерні програми
Інтернет
Мобільний зв'язок
Соціальні мережі

2. Визначте суть медіапсихологічних прийомів, що застосовуються у теленовинах(заповніть таблицю):

	Назва «ефекту»	Психологічна сутність «ефекту»
1	Ефект «порядку денного»

2	Ефект праймінгу
3	Заміна імен або наклеювання ярликів
4	Періодичність повторення інформації
5	«Буденна розповідь»
6	Ефект присутності
7	Констатація факту
8	Відволікання уваги
9	Ефект психологічного шоку

Література:

1. Афанасьєва К. Контент нових медій: між якістю та технологією. *Український науковий журнал «ОСВІТА РЕГІОНУ»*. 2014. №4. URL : <https://social-science.uu.edu.ua/article/1281>
2. Баришполец О. Т. Український словник медіакультури. Київ : Міленіум, 2014. 196 с.
3. Детектор медіа. Спецпроект: «дослідження ДМ». Індекс медіаграмотності українців. Аналітичний звіт за результатами комплексного дослідження. 2021. URL: https://detector.media/doc/images/news/archive/2021/186435/UA_REPORT_MEDI_ALITERACY_INDEX-DM.pdf
4. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.
5. Зленко Н. М.. Феномен медіальної культури в сучасному світі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : щоквартальний науковий журнал* / Міністерство культури України, Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. Київ : Міленіум, 2021. №4. С.34-38.
6. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) : схвалено президією Нац. акад. пед. наук України 21 квіт. 2016 р. / Ін-т соціал. та політ. психології НАПН України ; за ред. Л. А. Найдьонової, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 19 с.
7. Медіакомпетентність фахівця : колектив. монографія / Г. В. Онкович, та ін.; за наук. ред. Г. В. Онкович. Київ : Логос, 2013. 287 с.
8. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна.К. : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
9. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навч.-метод. посіб. для курсу «Основи медіаграмотності» / укл. С. О. Троян, Ткачук А. В. Умань: ПП Жовтий О.О., 2014. 128 с.

10. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / О. Т. Баришполець та ін. ; за наук. ред. Л. А. Найдьоновой, Н. І. Череповської. Київ : Міленіум, 2014. 348 с.

11. Український медіаландшафт – 2015: аналітичний звіт / За ред. В. Іванова. Київ : ФКА, АУП, 2015. 36 с.

12. European Commission. Digital Education Action Plan 2021–2027: Resetting education and training for the digital age. Communication, 2020. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0624&from=EN>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти: офіційний сайт. URL: <http://mediaosvita.org.ua/uk/>

2. Портал «Медіаосвіти та медіаграмотності». URL: <https://medialiteracy.org.ua/>

3. Stop Fake. Медіаграмотність : офіційний сайт. URL: <https://www.stopfake.org/uk/category/mediagramotnist/>

4.

Тема 2. Аналіз та взаємозв'язок основних категорій медіаосвіти (2 години)

Мета: формування компетентностей щодо аналізу основних категорій медіаосвіти; засвоєння знань щодо ключових принципів медіаграмотності та основних індикаторів медіакультури особистості.

Ключові слова: медіаосвіта, медіаобізнаність, медіаграмотність, медіакомпетентність, медіакультура, медіакультури особистості.

1. Питання для обговорення

1. Глумачення термінів «медіаосвіта», «медіаобізнаність», «медіаграмотність», «медіакомпетентність», «медіакультура», «інформаційна культура» «медіаменталітет» «медіа-інформаційна грамотність», «медіапедагогіка».

2. Зміст і основні завдання медіаосвіти. Зв'язок із соціальною педагогікою, психологією, філософією, культурологією, іншими гуманітарними навчальними дисциплінами.

3. Ключові принципи (закони) медіаграмотності.

4. Компоненти та індикатори медіакультури особистості.

5. Середовищні чинники медіакультури спільноти. Медіаосвіта як середовищний чинник медіаграмотності. Характеристики медіаполітики як середовищного чинника медіаграмотності. Медіаіндустрія як середовищний чинник медіаграмотності.

II. Практичні завдання:

1. Заповніть табличку, визначаючи якості медіакультурної особистості:

Рівні/складові медіакультури	Складові медіакультури особистості		
	ЦІННОСТІ Спрямованість особистості, ставлення до візуальної медіареальності	СПОСОБИ Розумова та емоційна обробка візуальної медіаінформ ації	ЗНАННЯ, ВМІННЯ, їх застосовувати на практиці, медіа творчість. Комунікація.
Медіаобізнаність передбачає засвоєння особистістю системи знань про засоби масової комунікації, їх історію та особливості функціонування, користь і шкоду для людини, вміння убезпечити себе від деструктивних медіаінформаційних впливів і вільно орієнтуватись у світі інформації.			
Медіаграмотність стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, успішно здобувати необхідну інформацію, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, отриману з різних медіа, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують.			
Медіакомпетентність забезпечує розуміння особистістю соціокультурного, економічного і політичного контексту функціонування медіа, засвідчує її здатність бути носієм і передавачем медіакультурних цінностей, смаків і стандартів, ефективно взаємодіяти з медіапростором, створювати нові елементи медіакультури сучасного суспільства, реалізувати активну громадянську позицію.			

Література

1. Баришполець О. Т. Український словник медіакультури. Київ : Міленіум, 2014. 196 с.

2. Головченко Г. О. Аналіз термінів та дефініцій медіаосвіти в англomовному дискурсі. Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький : ЛА НАУ, 2020. Вип. 7, С. 173–180.
3. Гребеник Т.В. Аналіз сутності феномену медіакультури особистості в науковому дискурсі». Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. № 91, 2023. С 57–62.
4. Гребеник Т.В. До проблеми розвитку медіакультури викладачів вищої школи. Věda a perspektivy. 2022. № 8(15). С. 80–92.
5. Колеснікова І. В. Медіа-культура вчителя: аналіз категорій та понять. Проблеми освіти: наук.-метод. зб. Київ, 2015. Вип. 85. С. 102–106.
6. Коневщинська О. Е. Розвиток медіаосвіти і медіакультури в умовах сучасного інформаційного суспільства. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Т. 54, № 4. С. 32–41. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v54i4.1481>
7. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) : схвалено президією Нац. акад. пед. наук України 21 квіт. 2016 р. / Ін-т соціал. та політ. психології НАПН України ; за ред. Л. А. Найдьоновой, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 19 с.
8. Медіакомпетентність фахівця : колектив. монографія / Г. В. Онкович, та ін.; за наук. ред. Г. В. Онкович. Київ : Логос, 2013. 287 с.
9. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна.К. : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
10. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навч.-метод. посіб. для курсу «Основи медіаграмотності» / укл. С. О. Троян, Ткачук А. В. Умань: ПП Жовтий О.О., 2014. 128 с.
11. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / В. Ф. Іванов та ін. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <https://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf>
12. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / О. Т. Баришполець та ін. ; за наук. ред. Л. А. Найдьоновой, Н. І. Череповської. Київ : Міленіум, 2014. 348 с.
13. Фурсикова Т. В. Феномен медіакультури особистості: аналіз наукових підходів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя: КПУ, 2016. Вип. 47 (100). С. 176–184.
14. Хижняк І. А., Ішутіна О. Є. Феномен медіаосвіти в професійно-педагогічному дискурсі. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2020. Вип. 55. С. 6–17. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2020.55.01>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти: офіційний сайт. URL: <http://mediaosvita.org.ua/uk/>
2. Портал «Медіаосвіти та медіаграмотності». URL: <https://medialiteracy.org.ua/>

Тема 3. Сучасний стан і перспективи впровадження медіаосвіти в Україні та за кордоном у (4 год)

Мета: формування компетентностей щодо аналізу основних тенденцій поширення медіаосвіти в Україні та світі; формування компетентностей щодо аналізу нормативно-правового поля у сфері медіаосвіти; засвоєння знань про механізми та моделі впровадження медіаосвіти; формування вміння висловлювати свої думки; розвиток комунікативних умінь здобувачів освіти.

Ключові слова: медіаосвіта, медіаграмотність, нормативно-правове поле у сфері медіаосвіти, моделі розвитку медіаграмотності, перспективи розвитку медіаосвіти.

Круглий стіл

**Завданням проведення «круглого столу» є мобілізація та активізація учасників на вирішення конкретних актуальних проблем. Всі учасники «круглого столу» виступають в ролі опонентів і висловлюють особисту думку із винесеного на обговорення питання. Метою «круглого столу» є вивчення широкого спектру думок із зазначеної для обговорення проблеми. «Круглий стіл» – це можливість вивчити проблему з різних точок зору, обговорити суперечливі питання, загострити увагу на нез'ясованих проблемах і досягти консенсусу.*

**Учасники «круглого столу» мають орієнтуватись у ВСІХ питаннях практичного заняття, проте обрати одне питання для доповіді.*

Питання для обговорення

1. Основні міжнародні організації що опікуються поширенням медіаосвіти у світі.
2. Європейські критерії медіаграмотності.
3. Українське нормативно-правове поле у сфері медіаосвіти: дієвість та стан розвитку.
4. Сучасні тенденції поширення медіаосвіти в Україні.
5. Механізми впровадження в громадянському суспільстві культури споживання якісних медіа: український досвід
6. Визнання медіаосвіти важливим компонентом освітньої системи України.
7. Найбільш ефективні моделі розвитку медіаграмотності у суспільстві: зарубіжний досвід.
8. Перспективи розвитку медіаосвіти в українському освітньому просторі.

Література

1. Академія української преси. АУП. Дорожня карта з медіаосвіти і медіаграмотності України. Медіаосвіта та медіаграмотність. 2016. URL : https://aup.com.ua/ml/Media_Literacy_Road_Map_AUP_2016.pdf

2. Баришполець О. Т. Український словник медіакультури. Київ : Міленіум, 2014. 196 с.
3. Головченко Г. О. Медіаосвітня діяльність в Україні: аналіз нормативно-правового забезпечення. Освітологічний дискурс. 2020. № 3 (30). С. 19–36. URL : <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/733/599>
4. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.
5. Колеснікова І. В. Розвиток медіакультури педагогів в умовах реформування освіти. Інноваційна педагогіка. 2020. Вип. 23. Т. 1. С. 133–135.
6. Коневщинська О. Е. Розвиток медіаосвіти і медіакультури в умовах сучасного інформаційного суспільства. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Т. 54, № 4. С. 32–41. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v54i4.1481>
7. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) : схвалено президією Нац. акад. пед. наук України 21 квіт. 2016 р. / Ін-т соціал. та політ. психології НАПН України ; за ред. Л. А. Найдьоновой, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 19 с.
8. Коропатник М. М. Медіаосвіта в Україні: історія і сьогодення. Сіверянський літопис. 2016. № 3. С. 159–174.
9. Медіакомпетентність фахівця : колектив. монографія / Г. В. Онкович, та ін.; за наук. ред. Г. В. Онкович. Київ : Логос, 2013. 287 с.
10. Медіакультура в контексті міждисциплінарних досліджень : монографія / за заг. наук. ред. В. В. Березенко, М. А. Лепського, О. О. Семенець ; відп. ред. К. Г. Сірінюк-Долгарьова. Запоріжжя : Кераміст, 2017. 309 с.
11. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. для студ. пед. колед. / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2014. 431 с. URL: <http://www.aup.com.ua/uploads/mo3.pdf>
12. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / О. Т. Баришполець та ін. ; за наук. ред. Л. А. Найдьоновой, Н. І. Череповської. Київ : Міленіум, 2014. 348 с.
13. Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.07.2017 №1199 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику» на базі навчальних закладів України. URL : <https://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2019/08/Nakaz-MON-zayavka-programa-eksperimentu.pdf>
14. Приходькіна Н. О. Медіаосвіта учнів у шкільництві англomовних країн : монографія. Київ; Тернопіль : Крок, 2020. 412 с.
15. Приходькіна Н. О. Ретроспективний аналіз розвитку медіаосвіти у Сполучених Штатах Америки. Український педагогічний журнал. 2019. № 2. С. 29–37.
16. Приходькіна Н.О. Концептуальні підходи до розвитку медіаосвіти в англomовних країнах: особливості теорії критичного мислення. Теорія та методика управління освітою. 2019. Том 1(22). URL:

http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_22/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B4_%D0%BAi%D0%BD%D0%B0.pdf

17. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>

18. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки : Розпорядження Кабінет Міністрів України від 23.02. 2022 р. № 286-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

19. Програма «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність». URL : <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/spivpracya-z-mizhnarodnimi-organizaciyami/rada-mizhnarodnih-naukovih-doslidzhen-ta-obminiv-irex/programa-vivchaj-ta-rozriznyaj-infomedijna-gramotnist>

20. Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : монографія / Л. А. Найдьонова та ін. ; за ред. Л. А. Найдьонової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 278 с.

21. Український інститут медіа та комунікації. Картування сфери медіаграмотності в Грузії, Латвії, Молдові та Україні. Україна. Аналітичний звіт. 2021. URL: <https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2021/12/Kartuvannia-mediahramotnosti.-Analitychnyy-zvit.-Ukraina.pdf>

22. Council of the European Union. (2018). Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance) (2018/C 189/01). Official Journal of the European Union. Vol. 61. pp. 1–13. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)) (accessed 02/15/2023).

23. Grizzle, A., Calvo M. C. T. (2013). Media and information literacy: policy and strategy guidelines. URL: <https://milunesco.unaoc.org/wp-content/uploads/2012/05/mil-policyguidelines.pdf>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти: офіційний сайт. URL: <http://mediaosvita.org.ua/uk/>

2. Портал «Медіаосвіти та медіаграмотності». URL: <https://medialiteracy.org.ua/>

3. Фільтр. Національний проєкт з медіаграмотності : офіційний сайт. URL: <https://filter.mkp.gov.ua>

4.

Змістовий модуль II. Сучасні тенденції та механізми розвитку медіакультури педагога

Тема 4. Сутність та основні критерії медіакультури сучасного педагога (2 години)

Мета: засвоєння знань про сутність основні компоненти, ознаки та функції медіакультури сучасного педагога; засвоєння знань про важливість наявності інформаційного менеджменту у професійній діяльності педагогів; розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистісному розвитку людини.

Ключові слова: медіаграмотність і медіакультури освітян, компоненти медіакультури, інформаційний менеджмент.

I. Питання для обговорення

1. Актуальність розвитку медіаграмотності і медіакультури освітян: сучасні реалії.
2. Основні компоненти медіакультури сучасного педагога: мотиваційний, когнітивний, поведінковий і ціннісно-смысловий.
3. Властивості та ознаки медіакультури педагога.
4. Рівні та функції медіакультури педагога.
5. Інформаційний менеджмент у професійній діяльності педагогів.

II. Практичні завдання:

1. Пригадайте рекламне зображення чи рекламний ролик комерційного змісту, який свого часу справив на Вас враження. Зосередьтеся й подумки проаналізуйте, що саме Вам у ньому сподобалося (або вразило). На занятті продемонструйте рекламне зображення чи рекламний ролик та прокоментуйте, які технології спрацювали при цьому.

2. Пригадайте рекламне зображення чи рекламний ролик соціального змісту, який Вам сподобався або справив враження. Зосередьтеся й подумки проаналізуйте, що саме Вам в ньому сподобалося (або вразило) й яка (які) технологія(ї) спрацювала при цьому. Прокоментуйте його на занятті Застосовуючи алгоритм дослідження медіатекстів:

Вид, формат рекламного повідомлення	Тема	Зміст	Задіяні медіатехнології	Що «чіпляє» особисто мене
.....
Висновок, твоя оцінка:			

3. Перелічіть можливі мультимедійні ресурси, які можуть підвищити ефективність Вашої майбутньої роботи за спеціальністю «Освітні педагогічні науки» (викладачем ЗВО, менеджером ЗО/ЗВО та ін.). Оцініть ці ресурси за можливою частотою використання: аргументуйте ранги (1 – на першому місці, найчастіше використовуватиму тому, що....., 2 – на другому.....).

РЕСУРС	РАНГ
Мультимедійні презентації
Мультимедійні видання
Комп'ютерні навчальні курси (E-learning), електронні кабінети курсів
Інтернет комунікації
Інтернет - інформація
Штучний інтелект (ШІ)

Література

1. Академія української преси. АУП. Дорожня карта з медіаосвіти і медіаграмотності України. Медіаосвіта та медіаграмотність. 2016. URL : https://aup.com.ua/ml/Media_Literacy_Road_Map_AUP_2016.pdf
2. Баришполець О. Т. Український словник медіакультури. Київ : Міленіум, 2014. 196 с.
3. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.
4. Колеснікова І. В. Розвиток медіакультури педагогів в умовах реформування освіти. Інноваційна педагогіка. 2020. Вип. 23. Т. 1. С. 133–135.
5. Коневщинська О. Е. Розвиток медіаосвіти і медіакультури в умовах сучасного інформаційного суспільства. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Т. 54, № 4. С. 32–41. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v54i4.1481>
6. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) : схвалено президією Нац. акад. пед. наук України 21 квіт. 2016 р. / Ін-т соціал. та політ. психології НАПН України ; за ред. Л. А. Найдьонової, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 19 с.
7. Медіакомпетентність фахівця : колектив. монографія / Г. В. Онкович, та ін.; за наук. ред. Г. В. Онкович. Київ : Логос, 2013. 287 с.
8. Медіакультура в контексті міждисциплінарних досліджень : монографія / за заг. наук. ред. В. В. Березенко, М. А. Лепського, О. О. Семенець ; відп. ред. К. Г. Сірінюк-Долгарьова. Запоріжжя : Кераміст, 2017. 309 с.

9. Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : монографія / Л. А. Найдьонова та ін. ; за ред. Л. А. Найдьонової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 278 с.

10. Український інститут медіа та комунікації. Картування сфери медіаграмотності в Грузії, Латвії, Молдові та Україні. Україна. Аналітичний звіт. 2021. URL: <https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2021/12/Kartuvannia-mediahramotnosti.-Analitychnyy-zvit.-Ukraina.pdf>

11. Хижняк І. А., Ішутіна О. Є. Феномен медіаосвіти в професійно-педагогічному дискурсі. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2020. Вип. 55. С. 6–17. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2020.55.01>

12. Якимчук І. О. Формування медіаосвітніх компетентностей у викладачів коледжу: теоретичний аспект. Нова педагогічна думка. 2019. № 4 (100) С. 69–73.

13. Grizzle, A., Calvo M. C. T. (2013). Media and information literacy: policy and strategy guidelines. URL: <https://milunesco.unaoc.org/wp-content/uploads/2012/05/mil-policyguidelines.pdf>

14. Redecker, C. (2017). European framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Publications Office of the European Union, Luxembourg, ISBN 978-92-79-73494-6, doi:10.2760/159770, JRC107466

Інформаційні ресурси в Інтернеті

5. Лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти: офіційний сайт. URL: <http://mediaosvita.org.ua/uk/>

6. Портал «Медіаосвіти та медіаграмотності». URL: <https://medialiteracy.org.ua/>

7. Фільтр. Національний проєкт з медіаграмотності : офіційний сайт. URL: <https://filter.mkp.gov.ua>

Тема 5. Медіа та комунікації як новий фактор взаємодії в освітньому середовищі (2 години)

Мета: засвоєння знань про функції та можливості засобів масової інформації і комунікації в освітній діяльності закладів освіти; формування компетентностей щодо аналізу позитивних і негативних наслідків застосування медіатехнологій в освітньому процесі.

Ключові слова: медіаграмотність, медіапедагогіка, медіатехнології, медіапростір закладу освіти.

І. Питання для обговорення

1. Використання можливостей засобів масової інформації і комунікації в освітній діяльності закладів освіти. Дидактичний і виховний потенціал медіа (інтерактивність, комунікативність, мультимедійність, індивідуалізація навчання тощо).

2. Організаційно-методичні аспекти (моделі) формування основ медіаграмотності в учнів загальноосвітніх шкіл і студентів закладів вищої освіти (інтегрована складова, факультатив, окрема навчальна дисципліна).
3. Сутність, цілі та завдання медіапростору закладу освіти.
4. Медіапедагогіка і медіакомпетенція як засоби створення середовища для культурного і духовного зростання учнівської і студентської молоді.
5. Позитивні і негативні наслідки застосування медіатехнологій в освітньому процесі.

II. Практичні завдання:

1. Складіть перелік правил на тему: *«Культура використання педагогом та учнем III в освітньому процесі»*.

Література

1. Академія української преси. АУП. Дорожня карта з медіаосвіти і медіаграмотності України. Медіаосвіта та медіаграмотність. 2016. URL : https://aup.com.ua/ml/Media_Literacy_Road_Map_AUP_2016.pdf
2. Академія української преси. АУП. Дорожня карта з медіаосвіти і медіаграмотності України. Медіаосвіта та медіаграмотність. 2016. URL : https://aup.com.ua/ml/Media_Literacy_Road_Map_AUP_2016.pdf
3. Баришполець О. Т. Український словник медіакультури. Київ : Міленіум, 2014. 196 с.
4. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.
5. Колеснікова І. В. Розвиток медіакультури педагогів в умовах реформування освіти. Інноваційна педагогіка. 2020. Вип. 23. Т. 1. С. 133–135.
6. Коневщинська О. Е. Розвиток медіаосвіти і медіакультури в умовах сучасного інформаційного суспільства. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Т. 54, № 4. С. 32–41. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v54i4.1481>
7. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) : схвалено президією Нац. акад. пед. наук України 21 квіт. 2016 р. / Ін-т соціал. та політ. психології НАПН України ; за ред. Л. А. Найдьонової, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 19 с.
8. Медіакомпетентність фахівця : колектив. монографія / Г. В. Онкович, та ін.; за наук. ред. Г. В. Онкович. Київ : Логос, 2013. 287 с.
9. Медіакультура в контексті міждисциплінарних досліджень : монографія / за заг. наук. ред. В. В. Березенко, М. А. Лепського, О. О. Семенець ; відп. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьова. Запоріжжя : Кераміст, 2017. 309 с.

10. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. К. : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
11. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / В. Ф. Іванов та ін. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <http://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf>.
12. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. для студ. пед. колед. / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2014. 431 с. URL: <http://www.aup.com.ua/uploads/mo3.pdf>
13. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навч.-метод. посіб. для курсу «Основи медіаграмотності» / укл. С. О. Троян, Ткачук А. В. Умань: ПП Жовтий О.О., 2014. 128 с.
14. Практична медіаосвіта: авторські уроки : збірка / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Академ. укр. преси, Центр вільної преси, 2013. 447 с.
15. Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : монографія / Л. А. Найдьонова та ін. ; за ред. Л. А. Найдьонової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 278 с.
16. Хижняк І. А., Ішутіна О. Є. Феномен медіаосвіти в професійно-педагогічному дискурсі. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2020. Вип. 55. С. 6–17. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2020.55.01>
17. Якимчук І. О. Формування медіаосвітніх компетентностей у викладачів коледжу: теоретичний аспект. Нова педагогічна думка. 2019. № 4 (100) С. 69–73.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

8. Лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти: офіційний сайт. URL: <http://mediaosvita.org.ua/uk/>
9. Портал «Медіаосвіти та медіаграмотності». URL: <https://medialiteracy.org.ua/>
10. Фільтр. Національний проєкт з медіаграмотності : офіційний сайт. URL: <https://filter.mkp.gov.ua>

Тема 6. Основні механізми формування медіакультури педагога (4 години)

Мета: засвоєння знань про можливості медіаосвіти як складової неперервного професійного розвитку педагога; формування компетентностей щодо аналізу ресурсів з розвитку медіакультури педагогів.

Ключові слова: медіаосвіта, медіаграмотність, медіакультура педагогів.

І. Питання для обговорення

1. Медіаосвіта як складова самоосвіти в системі неперервного професійного розвитку педагога.

2. Види ресурсів з розвитку медіакультури педагогів: ресурси з розвитку медіакультури від офіційних служб та організацій (державні ініціативи; міжнародні організації та донори), неурядових організацій, освітніх та наукових інституцій; неінституціалізовані ініціативи; медіатеки; медіапортали для педагогів (особливості, функції, переваги та недоліки).

3. Особливості функціонування ресурсів з розвитку медіаграмотності освітян: вітчизняний та зарубіжний досвід (система управління, обов'язковість використання, наявність/відсутність нормативно-правової бази функціонування, єдність роботи тощо).

II. Практичні завдання:

1. Здійснити огляд основних ресурсів з розвитку медіакультури педагогів і проаналізувати особливості їх функціонування. Заповнити таблицю:

Ресурс	Характеристика (особливості, можливості, приклади проєктів/ініціатив)
Національний проєкт з медіаграмотності – «Фільтр»	
Портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта» від Міністерства цифрової трансформації	
Комплексна програма «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» від IREX	
Ініціативи від Інститутів післядипломної педагогічної освіти (ШПО) та ЗВО	
Проєкти та ініціативи від МБФ «АУП»	
Онлайн-платформи: «EdEra», «Prometheus», «ВУМ online» та ін.	
Проєкти та ініціативи від ГО «Українська асоціація медіапсихологів та медіапедагогів», ГО «Детектор медіа», ГО «Інтерньюз-Україна», ГО «Центр Медіареформи» та ін.	
Діяльність академічних та наукових інституцій Лабораторія психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології Національної академії наук України, Інститут Екології масової інформації Львівського національного університету імені Івана Франка, Лабораторія інфомедійної грамотності від Ресурсного центру професійного розвитку вчителя української мови і	

літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.	
Власні приклади:.....	

2. Обрати один ресурс з розвитку медіакультури педагогів, здійснити його детальний аналіз та презентувати його переваги на занятті (проект/ініціативу/наукову школу тощо)

Література

1. Академія української преси. АУП. Дорожня карта з медіаосвіти і медіаграмотності України. Медіаосвіта та медіаграмотність. 2016. URL : https://aup.com.ua/ml/Media_Literacy_Road_Map_AUP_2016.pdf
2. Баришполець О. Т. Український словник медіакультури. Київ : Міленіум, 2014. 196 с.
3. Головченко Г. О. Аналіз діяльності центрів медіаосвіти в Україні. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2020. Вип. 2. С. 118–123.
4. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.
5. Кахерська Т.В. Аналіз ініціатив у розвитку системи медіаосвіти викладачів вищої школи України. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, Випуск № 72, Том 2, 2024. С. 240–247.
6. Колеснікова І. В. Розвиток медіакультури педагогів в умовах реформування освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 23. Т. 1. С. 133–135.
7. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) : схвалено президією Нац. акад. пед. наук України 21 квіт. 2016 р. / Ін-т соціал. та політ. психології НАПН України ; за ред. Л. А. Найдьонові, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 19 с.
8. [Коропатник М. М.](#) Медіаосвіта в Україні: історія і сьогодення. *Сіверянський літопис*. 2016. № 3. С. 159–174.
9. Медіакомпетентність фахівця : колектив. монографія / Г. В. Онкович, та ін.; за наук. ред. Г. В. Онкович. Київ : Логос, 2013. 287 с.
10. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / В. Ф. Іванов та ін. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <http://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf>.
11. Приходькіна Н. О. Ретроспективний аналіз розвитку медіаосвіти у Сполучених Штатах Америки. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 2. С. 29–37.

12. Програма «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність». URL : <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/spivpracya-z-mizhnarodnimi-organizaciyami/rada-mizhnarodnih-naukovih-doslidzhen-ta-obminiv-irex/programa-vivchaj-ta-rozriznyaj-infomedijna-gramotnist>

13. Український інститут медіа та комунікації. Картування сфери медіаграмотності в Грузії, Латвії, Молдові та Україні. Україна. Аналітичний звіт. 2021. URL: <https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2021/12/Kartuvannia-mediahramotnosti.-Analitychnyy-zvit.-Ukraina.pdf>

14. Якимчук І. О. Формування медіаосвітніх компетентностей у викладачів коледжу: теоретичний аспект. *Нова педагогічна думка*. 2019. № 4 (100) С. 69–73.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Академія української преси. АУП : офіційний сайт. URL: <https://www.aup.com.ua>

2. ВУМ online : офіційний сайт. URL: <https://vumonline.ua/>

3. Детектор медіа : офіційний сайт. URL: <https://detector.media/>

4. Дія.Освіта : офіційний сайт. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/>

5. Лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти: офіційний сайт. URL: <http://mediaosvita.org.ua/uk/>

6. Онлайн курс «Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності». URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/2118>

7. Портал «Медіаосвіти та медіаграмотності». URL: <https://medialiteracy.org.ua/>

8. Фільтр. Національний проєкт з медіаграмотності : офіційний сайт. URL: <https://filter.mkip.gov.ua>

9. EdEra : офіційний сайт. URL: <https://ed-era.com/>

10. IREX. Strengthening Media Literacy in the Ukrainian Education System. URL: <https://www.irex.org/project/strengthening-media-literacy-ukrainian-education-system>

11. Prometheus : офіційний сайт. URL: <https://prometheus.org.ua/>

12. Stop Fake. Медіаграмотність : офіційний сайт. URL: <https://www.stopfake.org/uk/category/mediahramotnist/>

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

САМОСТІЙНА РОБОТА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕДІАКУЛЬТУРА ПЕДАГОГА У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ»

Перша частина – практична, полягає в дослідженні обраного онлайн-курсу з медіаграмотності. Перелік курсів:

1. «Критичне мислення для освітян» на платформі Prometheus
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3
2. «Медіаграмотність: як не піддаватися маніпуляціям?»
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+MEDIA_L101+2022_T3
3. «Медіаграмотність для освітян» на платформі Prometheus
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CZ+MEDIA101+2018_T3
4. «Інформаційна гігієна. Як розпізнати брехню в соцмережах, в інтернеті та на телебаченні» на платформі Prometheus
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+IH101+2021_T3
5. «Медіаграмотність: практичні навички» на платформі Prometheus
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3
6. «Інформаційна безпека» на платформі Prometheus
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Internews+INFOS101+UA_2021_T3
7. Інший курс, що відповідає навчальній дисципліні (за попереднім погодженням з викладачем).

Аналіз онлайн-курсу

1.	Назва	
2.	Гіперпосилання	
3.	Цільова аудиторія	
4.	Мета	
5.	Короткий зміст курсу	
6.	Тривалість та обсяг	
7.	Форми організації навчання (лекції, вебінари, тести тощо)	
8.	Методи навчання	
9.	Напрями навчання	
10.	Компетентності, що було розвинено після курсу	
11.	Користь матеріалу для педагогів	
12.	Наявність/відсутність зворотного зв'язку на курсі	
13.	Аналіз інформаційного наповнення (якість)	

	інформації/контенту, наявність посилань на офіційні джерела тощо).	
14.	Переваги	
15.	Недоліки	

Друга частина – теоретична, полягає у виконанні індивідуального науково-дослідного завдання **НА ОБРАНУ ТЕМУ**. Необхідно підготувати добірку освітнього/наукового/іншого медіаконтенту (з активними гіперпосиланнями) до обраної теми, розподіливши його в таблиці за категоріями (з обов'язковим аргументуванням вибору ресурсу/джерела/контенту).

Корисний контент	Маніпулятивний/фейковий контент

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань:

1. Позитивний ракурс міжетничних та міжнаціональних стереотипів у сучасному мистецтві, літературі, субкультурі та контркультурі молоді.
2. Позитивні і негативні наслідки застосування медіатехнологій навчання.
3. Практичне й психологічне застосування візуальної медіаінформації.
4. Міжнародна і національна мережа медіаосвітніх інтернет-сайтів.
5. Використання сучасних досягнень психології для маніпулятивних технологій в мас-медіа.
6. Роль медіа в формуванні моральних, культурологічних, життєвих та світоглядних принципів громадськості.
7. Відповідальність мас-медіа перед суспільством за якість інформації.
8. Медіасамоосвіта як складова в системі освіти впродовж життя.

9. Негативні соціальні наслідки впливу медіа: дезорієнтація особистості, крайній негативізм, надлишковий оптимізм, патологічна залежність від медіажанрів та інше.

10. Телевізійні проєкти як елементи медіаграмотності. Медіа-проєкти для учнів середньої і старшої шкільної ланки.

11. Роль навчальних і розважальних програм, каналів центрального телебачення України як чинників морального виховання учнів та молоді.

12. Практичне використання в професійній діяльності здобувачів освіти можливостей засобів масової інформації і комунікації.

13. Роль медіа в формуванні адаптаційного середовища для здобувачів освіти.

14. Профілактика деструктивних впливів мас-медіа на здобувачів та педагогічних працівників закладів освіти.

15. Розвиток вільних і незалежних мас-медіа як європейський цивілізований вибір України.

16. Функції громадських організацій та закладів освіти щодо формування медіаграмотності педагогів та здобувачів освіти.

Методичні рекомендації до виконання завдання

I. До першої частини:

1. Оберіть курс.

2. Пройдіть або дослідіть обраний курс (інформаційне наповнення, тематика, переваги та недоліки, користь для педагогів тощо).

3. Результатом виконаного завдання є заповнена таблиця «Аналіз онлайн-курсу».

4. Надішліть результати власного наукового дослідження на перевірку.

II. До другої частини:

1. Оберіть тему дослідження.

2. Виконання дослідження передбачає аналіз медіаконтенту (*в ролі викладача, який готує матеріали до теми*) на обрану тему; створення переліку такого контенту (заповнення таблиці), з обов'язковим зазначенням гіперпосилань.

Наприклад: Тема: Роль безпечного інфомедійного простору в житті суспільства. 1. Навчально-методичний посібник «Екологія інфомедійного простору».

Посилання <https://filter.mkp.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/posibnyk.pdf> (колонка «Корисний контент»),

аргументація: цей посібник підходить для обраної теми, адже..... Джерело, де розміщено посібник – офіційний сайт Національного проєкту з медіаграмотності. 2. Стаття/реклама «Інтернет – безпечний».

Посилання:..... (колонка «Маніпулятивний/фейковий контент»), аргументація: ця стаття не підходить для обраної теми, адже..... Джерело, де розміщено посібник – інтернет-видання сумнівного походження.

3. Результатом виконаного завдання є документ (.docx).
4. Надішліть результати власного наукового дослідження на перевірку.

СР надсилається до початку сесії в електронному варіанті на Moodle.
Оцінювання: 26 балів (16 балів – I частина, 10 балів – 2 частина).

7. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Комунікація як необхідна складова розвитку інформаційного суспільства.
2. Поняття та класифікація мас-медіа.
3. Класифікація засобів масової інформації за способом передачі інформації та за каналами сприйняття (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні).
4. Функції сучасних медіа за соціально-педагогічними критеріями.
5. Латентні функції медіа, прихований вплив на суспільну свідомість та свідомість особистості.
6. Соціальні функції сучасних медіа, девіації функцій медіа.
7. Медіакультура як культура трансляції, розповсюдження та інтерпретації повідомлень.
8. Термінологічна база курсу.
9. Медіабезпека в Інтернеті. Медіагігієна та медіаімунітет у кіберпросторі. Запобігання деструктивним впливам маніпуляцій.
10. Зміст і основні завдання медіаосвіти. Зв'язок із соціальною педагогікою, психологією, філософією, культурологією, іншими гуманітарними навчальними дисциплінами. Ключові принципи (закони) медіаграмотності.
11. Принципи медіаосвіти: діалог, партнерство, особистісно орієнтований підхід.
12. Теорії медіаосвіти.
13. Компоненти та індикатори медіакультури особистості.
14. Середовищні чинники медіакультури спільноти.
15. Медіакультура суспільства і особистості. Ієрархія понять.
16. Функції медіакультури: інформативна, комунікативна, виховна, креативна, інтеграційна, посередницька. Ідеологічні функції: нормативна, пропагандистська, маніпулятивна. Економічні функції. Особливості естетичної функції. Психологічна (релаксаційна) функція.
17. Медіакультура як фактор глобалізації та нівелювання соціокультурних відмінностей.
18. Медіаосвіта – значення та роль у розвитку суспільства.

19. Концепції медіаінформаційного світу як відображення особистості людини.
20. Медіаосвіта: етапи становлення та зарубіжні концепції
21. Загальноєвропейська медіаосвітня політика.
22. Роль ЮНЕСКО у становленні та розвитку медіаосвіти.
23. Історичні етапи поширення медіаосвіти в світі.
24. Становлення та поширення медіаосвіти в Україні.
25. Основні міжнародні законодавчі та нормативно-правові акти щодо поширення медіаосвіти.
26. Основні вітчизняні законодавчі та нормативно-правові акти щодо поширення медіаосвіти.
27. Складові медіакультури сучасного педагога.
28. Властивості та ознаки медіакультури педагога.
29. Рівні та функції медіакультури педагога.
30. Формальна, неформальна та інформальна форми медіаосвіти.
31. Принципи формування медіакомпетентності і критичного мислення освітян.
32. Психолого-педагогічні особливості розвитку медіакультури педагогів.
33. Сучасна парадигма освіти: запровадження інноваційних технологій, визначення нових функцій педагога та його ролі у освітньому процесі.
34. Використання можливостей засобів масової інформації і комунікації в освітній діяльності закладів освіти. Дидактичний і виховний потенціал медіа (інтерактивність, комунікативність, мультимедійність, індивідуалізація навчання тощо).
35. Організаційно-методичні аспекти (моделі) формування основ медіаграмотності в учнів загальноосвітніх шкіл і студентів закладів вищої освіти (інтегрована складова, факультатив, окрема навчальна дисципліна).
36. Сутність, цілі та завдання медіапростору закладу освіти.
37. Медіапедагогіка і медіакомпетенція як засоби створення середовища для культурного і духовного зростання учнівської і студентської молоді.
38. Позитивні і негативні наслідки застосування медіатехнологій в освітньому процесі.
39. Організаційно-дидактичні засади формування медіапростору освітнього закладу.
40. «Нові медіа» як нові технологічні можливості у створенні та поширенні освітньої інформації.
41. Модель розвитку медіакультури у суспільстві: вітчизняний досвід.

42. Медіаосвіта як складова самоосвіти в системі неперервного професійного розвитку педагога.

43. Види ресурсів з розвитку медіакультури педагогів: ресурси з розвитку медіакультури від офіційних служб та організацій (державні ініціативи; міжнародні організації та донори), неурядові організації, освітні та наукові інституції; неінституціалізовані ініціативи, медіатеки, медіапортали для педагогів (особливості, переваги та недоліки, функції).

44. Особливості функціонування ресурсів з розвитку медіаграмотності освітян: вітчизняний та зарубіжний досвід (система управління, обов'язковість використання, наявність/відсутність нормативно-правової бази функціонування, єдність роботи тощо).

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Політика курсу

Учасники освітнього процесу керуються нормативними документами та відповідними Положеннями, затвердженими в НУЧК: «Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (2020 р.; Інтернет-ресурс: <https://drive.google.com/file/d/1trqn0NG5179caOb5mOe94RZJMt6WmpVf/view>).

При вивченні дисципліни, виконанні практичних занять та проведенні форм контролю студенти зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності, зокрема керуватись нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (2019 р.; Інтернет-ресурс: <https://drive.google.com/file/d/1kpytbTTnlgy2Tz29iNvgwlMe84tMAkRg/view>).

Граничний термін проходження всіх видів поточного контролю визначається відповідно до графіку освітнього процесу.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості.

Відпрацювання пропущених занять та перескладання всіх форм контролю може відбуватися за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Теми пропущених занять студент опрацьовує самостійно.

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад педагогіки, дидактики, методики викладання історії тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної

освітньої траєкторії, активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;

- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, не запізнюватися на заняття (виняток можуть становити запізнення з поважних причин), дотримуватися правил суспільної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконувати завдання, визначені для практичних занять і самостійної роботи;
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Оцінювання

а) робота на практичному занятті

Усна відповідь на практичному занятті	до 3 балів
Активність (доповнення, запитання)	1 – 2 бали
Доповідь	до 5 балів

б) самостійна робота	до 26 балів
-----------------------------	-------------

в) робота на лекційному занятті	до 2 балів
--	------------

г) контрольна робота за змістовими модулями 1–2	до 15 балів
--	-------------

Робота на практичному занятті оцінюється за такими критеріями:

- 5 балів – студент активний на занятті (відповідає, доповнює), у повному обсязі опрацював програмовий матеріал, має глибокі та міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, робить аргументовані висновки;
- 4 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, може узагальнювати та застосовувати набуті знання, відповідь містить незначні неточності;
- 3 бали – студент може відтворити основні положення програмового матеріалу, його відповідь неповна;
- 1 – 2 бали – відповідь неповна, містить багато неточностей, головний зміст питання не розкрито, студент має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті.

Основними критеріями, що характеризують рівень сформованості компетентностей здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Університетська освіта: історія та сучасність», є:

- правильність і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- якість і характер знань навчального матеріалу;

- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти тощо) у % від кількості балів, виділених на завдання за критеріями:

Високий рівень (90 – 100% від максимальної кількості балів за завдання) – завдання виконано повністю і вчасно.

Достатній рівень (70 – 90% від максимальної кількості балів за завдання) – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі недоліки (неточність висновків, оформлення тощо).

Середній рівень (50-70% від максимальної кількості балів за завдання) – завдання виконано, але містить суттєві помилки.

Низький рівень (10-50% від максимальної кількості балів за завдання) – завдання виконано частково, містить суттєві помилки.

Підсумкове оцінювання результатів передбачено у 100-бальній шкалі.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Баришполец О. Т. Український словник медіакультури. Київ : Міленіум, 2014. 196 с.
2. Головченко Г. О. *Медіаосвітня діяльність в Україні: аналіз нормативно-правового забезпечення*. Освітологічний дискурс. 2020. №

- 3 (30). С. 19–36. URL : <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/733/599>
3. Головченко Г. О. Аналіз діяльності центрів медіаосвіти в Україні. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2020. Вип. 2. С. 118–123.
 4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) : схвалено президією Нац. акад. пед. наук України 21 квіт. 2016 р. / Ін-т соціал. та політ. психології НАПН України ; за ред. Л. А. Найдьонової, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 19 с.
 5. Медіакомпетентність фахівця : колектив. монографія / Г. В. Онкович, та ін.; за наук. ред. Г. В. Онкович. Київ : Логос, 2013. 287 с.
 6. Медіакультура в контексті міждисциплінарних досліджень : монографія / за заг. наук. ред. В. В. Березенко, М. А. Лепського, О. О. Семенець ; відп. ред. К. Г. Сірінюк-Долгарьова. Запоріжжя : Кераміст, 2017. 309 с.
 7. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна.К. : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
 8. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / В. Ф. Іванов та ін. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <http://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf>.
 9. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. для студ. пед. колед. / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2014. 431 с. URL: <http://www.aup.com.ua/uploads/mo3.pdf>
 10. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навч.-метод. посіб. для курсу «Основи медіаграмотності» / укл. С. О. Троян, Ткачук А. В. Умань: ПП Жовтий О.О., 2014. 128 с.
 11. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / О. Т. Баришполець та ін. ; за наук. ред. Л. А. Найдьонової, Н. І. Череповської. Київ : Міленіум, 2014. 348 с.
 12. Практична медіаосвіта: авторські уроки : збірка / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Академ. укр. преси, Центр вільної преси, 2013. 447 с.
 13. Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : монографія / Л. А. Найдьонова та ін. ; за ред. Л. А. Найдьонової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 278 с.

14. Український інститут медіа та комунікації. Картування сфери медіаграмотності в Грузії, Латвії, Молдові та Україні. Україна. Аналітичний звіт. 2021. URL: <https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2021/12/Kartuvannia-mediagramotnosti.-Analitychnyy-zvit.-Ukraina.pdf>
15. Council of the European Union. (2018). *Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance) (2018/C 189/01)*. Official Journal of the European Union. Vol. 61. pp. 1–13. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)) (accessed 02/15/2023).
16. Carretero, S., Vuorikari, R., Punie, Y. (2017). DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use. EUR 28558 EN, doi:10.2760/38842
17. European Commission. Digital Education Action Plan 2021–2027: Resetting education and training for the digital age. Communication, 2020. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0624&from=EN>
18. Grizzle, A., Calvo M. C. T. (2013). Media and information literacy: policy and strategy guidelines. URL: <https://milunesco.unaoc.org/wp-content/uploads/2012/05/mil-policyguidelines.pdf>
19. Redecker, C. (2017). European framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Publications Office of the European Union, Luxembourg, ISBN 978-92-79-73494-6, doi:10.2760/159770, JRC107466

Допоміжна література:

15. Академія української преси. АУП. Дорожня карта з медіаосвіти і медіаграмотності України. Медіаосвіта та медіаграмотність. 2016. URL : https://aup.com.ua/ml/Media_Literacy_Road_Map_AUP_2016.pdf
16. Головченко Г. О. Аналіз термінів та дефініцій медіаосвіти в англomовному дискурсі. *Науковий вісник Львотної академії*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький : ЛА НАУ, 2020. Вип. 7, С. 173–180.
17. Гребеник Т.В. Аналіз сутності феномену медіакультури особистості в науковому дискурсі». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. № 91, 2023. С 57–62.
18. Гребеник Т.В. До проблеми розвитку медіакультури викладачів вищої школи. *Věda a perspektivy*. 2022. № 8(15). С. 80–92.
19. Детектор медіа. Спецпроект: «дослідження ДМ». Індекс медіаграмотності українців. Аналітичний звіт за результатами комплексного дослідження. 2021. URL:

https://detector.media/doc/images/news/archive/2021/186435/UA_REPORT_MEDIALITERACY_INDEX-DM.pdf

20. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.

21. Кахерська Т.В. Аналіз ініціатив у розвитку системи медіаосвіти викладачів вищої школи України. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, Випуск № 72, Том 2, 2024. С. 240–247.

22. Колеснікова І. В. Медіа-культура вчителя: аналіз категорій та понять. *Проблеми освіти: наук.-метод. зб.* Київ, 2015. Вип. 85. С. 102–106.

23. Колеснікова І. В. Розвиток медіакультури педагогів в умовах реформування освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 23. Т. 1. С. 133–135.

24. Коневщинська О. Е. Розвиток медіаосвіти і медіакультури в умовах сучасного інформаційного суспільства. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 54, № 4. С. 32–41. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v54i4.1481>

25. [Коропатник М. М.](#) Медіаосвіта в Україні: історія і сьогодення. *Сіверянський літопис*. 2016. № 3. С. 159–174.

26. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін : посібник для вчителя / за ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза К. : Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. 201 с.

27. Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя / Т. З. Бакка, О. Бурім, О. Волошенюк, Р. Євтушенко, Т. Мелещенко, О. Мокрогуз; За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. К.: ЦВП, АУЛ, 2016. 243 с.

28. Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.07.2017 №1199 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику» на базі навчальних закладів України. URL : <https://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2019/08/Nakaz-MON-zayavka-programa-eksperymentu.pdf>

29. Приходькіна Н.О. Концептуальні підходи до розвитку медіаосвіти в англomовних країнах: особливості теорії критичного мислення. Теорія та методика управління освітою. 2019. Том 1(22). URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_22/%D0%9F

[%D1%80%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B4_%D0%BAi%D0%BD%D0%B0.pdf](#)

30. Приходькіна Н. О. Ретроспективний аналіз розвитку медіаосвіти у Сполучених Штатах Америки. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 2. С. 29–37.

31. Приходькіна Н. О. Медіаосвіта учнів у шкільництві англomовних країн : *монографія*. Київ; Тернопіль : Крок, 2020. 412 с.

32. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>

33. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки : Розпорядження Кабінет Міністрів України від 23.02. 2022 р. № 286-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

34. Програма «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність». URL : <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/spivpracya-z-mizhnarodnimi-organizaciyami/rada-mizhnarodnih-naukovih-doslidzhen-ta-obminiv-irex/programa-vivchaj-ta-rozriznyaj-infomedijna-gramotnist>

35. Фурсикова Т. В. Феномен медіакультури особистості: аналіз наукових підходів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя: КПУ, 2016. Вип. 47 (100). С. 176–184.

36. Хижняк І. А., Ішутіна О. Є. Феномен медіаосвіти в професійно-педагогічному дискурсі. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2020. Вип. 55. С. 6–17. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2020.55.01>

37. Якимчук І. О. Формування медіаосвітніх компетентностей у викладачів коледжу: теоретичний аспект. *Нова педагогічна думка*. 2019. № 4 (100) С. 69–73.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

13. Академія української преси. АУП : офіційний сайт. URL: <https://www.aup.com.ua>

14. ВУМ online : офіційний сайт. URL: <https://vumonline.ua/>

15. Детектор медіа : офіційний сайт. URL: <https://detector.media/>

16. Дія.Освіта : офіційний сайт. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/>

17. Лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти: офіційний сайт. URL: <http://mediaosvita.org.ua/uk/>

18. Онлайн курс «Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності». URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/2118>

19. Портал «Медіаосвіти та медіаграмотності». URL: <https://medialiteracy.org.ua/>

20. Фільтр. Національний проєкт з медіаграмотності : офіційний сайт. URL: <https://filter.mkip.gov.ua>
21. EdEra : офіційний сайт. URL: <https://ed-era.com/>
22. IREX. Strengthening Media Literacy in the Ukrainian Education System. URL: <https://www.irex.org/project/strengthening-media-literacy-ukrainian-education-system>
23. Prometheus : офіційний сайт. URL: <https://prometheus.org.ua/>
24. Stop Fake. Медіаграмотність : офіційний сайт. URL: <https://www.stopfake.org/uk/category/mediahramotnist/>

10.ГЛОСАРІЙ

1. *Деструктивний медіаінформаційний вплив* – вплив різноманітного медіаконтенту (інформація та деструктивно спрямовані способи її подання), специфічною ознакою якого є психологічно руйнівний, травматичний, небезпечний зміст повідомлення та/або форми передавання, які мають високий рівень медіаризиків, тобто можуть завдати шкоди здоров'ю, розвитку та психологічному благополуччю людини, зокрема дитини певного віку.

2. *Інформаційна культура* – сукупність усіх видів інформаційно-комунікаційної діяльності людини та суспільства; забезпечує здатність адекватно поводитися в багатоджерельному інформаційному середовищі: орієнтуватися в потоках інформації, сприймати явища та події селективно, зважаючи на власні інформаційні потреби.

3. *Інформаційне середовище* – сфера поширення та споживання соціальної інформації: все суспільство в цілому, великі та малі соціальні групи, окремі особистості.

4. *Інформаційний менталітет* – цілісна система соціально-духовних, емоційно-психічних, комунікативних, геополітичних, етнічних та інших способів зв'язку особистості зі своїм народом, яка надає їй можливість зрозуміти багатоаспектність глобальних інформаційних процесів.

5. *Інформаційні впливи* – зміни в свідомості та настроях комуніката, які відбуваються в результаті сприйняття, розуміння та інтериоризації (засвоєння) соціальної інформації і сприяють подальшій соціалізації людини.

6. *Інформаційні потреби (суспільства, особистості)* – різновид нематеріальних потреб, потреби в інформації, яка необхідна для вирішення якогось завдання, досягнення певної мети чи задоволення певних бажань і прагнень.

7. *Інформація* – будь-які відомості, створенні людиною для передачі в часі та/чи просторі

8. *Маніпуляції свідомістю* – один із способів придушення волі людей шляхом духовного впливу на них через програмування їхньої поведінки. Цей вплив спрямований на психічні структури людини, здійснюється потай і ставить своїм завданням зміну думок, спонукань і цілей людей у потрібному певній групі напрямку.

9. *Масова комунікація* – процес збору, обробки та поширення соціальної інформації через спеціальні канали на велику та розташовану в різних місцях аудиторію.

10. *Медіагігієна* – система знань, що вивчає закономірності впливу інформаційно-комунікаційних технологій на людину та розробляє заходи профілактики негативних ефектів медійного впливу на здоров'я окремої людини, соціальних груп і населення в цілому.

11. *Медіаграмотність* – складова медіакультури, яка стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, успішно здобувати необхідну інформацію, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, отриману з різних медіа, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують.

12. *Медіа-імунітет* – (від лат. *immunitas* – звільнення від чогось) – здатність особистості до опору впливу з боку медіа, звільнення від спрямованого на неї небажаного психологічного тиску. Самозахист від навіювання, маніпулювання, психологічного тиску з боку ЗМІ.

13. *Медіаінформаційна безпека особистості* – забезпечення комфортних і розвивальних емоційно-когнітивних переживань особистості у її взаємодії з медіапростором для реалізації життєвих завдань і цінностей, частина гуманітарної безпеки. Медіаінформаційна безпека людини залежить від здійснення запобіжних заходів в медіаінформаційному полі з боку держави, а також від здатності кожної окремої особистості чинити опір деструктивним медіаінформаційним впливам – психологічним технологіям впливу.

14. *Медіаінформаційна грамотність – МІГ* (*media and informational literacy – MIL*) – сучасна стратегія ЮНЕСКО, яка полягає у поєднанні традиційних концептів «медіаграмотності» та «інформаційної грамотності» в спільний концепт МІГ, що позначає комбінований набір компетенцій (знань, навичок і відносин), необхідних на сьогоднішній день для життя і роботи. МІГ розглядає всі види засобів масової інформації та інших постачальників інформації, таких як бібліотеки, архів, музеї та інтернет, незалежно від використовуваних технологій. МІГ спрямована на розширення прав і свободи самовираження людей, забезпечення рівноправного доступу до інформації та

знань і сприяння формуванню вільної, незалежної і плюралістичної медіата інформаційної системи. Концепт МІГ передбачає визнання провідної ролі інформації і медіа в повсякденному житті. МІГ лежить в основі свободи слова та інформації, оскільки дає змогу громадянам зрозуміти функції засобів масової інформації та інших постачальників інформації, критично оцінювати їх зміст, а також ухвалювати обґрунтовані рішення, будучи як користувачами, так і виробниками інформації та медіаконтенту.

15. *Медіакомпетентність* – рівень медіакультури, що забезпечує розуміння особистістю соціокультурного, економічного і політичного контексту функціонування медіа, засвідчує її здатність бути носієм і передавачем медіакультурних цінностей, смаків і стандартів, ефективно взаємодіяти з медіапростором, створювати нові елементи медіакультури сучасного суспільства, реалізувати активну громадянську позицію.

16. *Медіакультура* – культура сприймання і виробництва соціальними групами та соціумом у цілому сукупності інформаційно-комунікаційних засобів, що функціонують у суспільстві, знакових систем, технологій комунікації, пошуку, збирання, виробництва і передавання інформації. На особистісному рівні медіакультура означає здатність людини ефективно взаємодіяти з мас-медіа, адекватно поводитися в інформаційному середовищі, здійснювати ціннісно-вольову рефлексивну регуляцію інформаційної поведінки.

17. *Медіаобізнаність* – складова медіакультури, яка передбачає засвоєння особистістю системи знань про засоби масової комунікації, їх історію та особливості функціонування, користь і шкоду для людини, уміння убезпечити себе від деструктивних медіаінформаційних впливів і вільно орієнтуватись у світі інформації.

18. *Медіаосвіта* – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

19. *Медіаосвітній рух* – інтеграція громадських об'єднань різного спрямування, державних інституцій освітнього, культурного та іншого профілю в напрямі розвитку медіакультури суспільства, зокрема дітей та молоді.

20. *Медіапедагогі* – вчителі, викладачі, вихователі всіх ланок системи освіти, працівники бібліотек, керівники і співробітники медіастудій різного профілю в структурі центрів роботи з молоддю та інших організацій, які мають відповідну педагогічну і медіапсихологічну компетентність і впроваджують

медіаосвіту.

21. *Медіатекст* – одиниця, елемент, конкретний об'єкт медіапродукції. Візуальний медіатекст становить складний візуально-смісловий конструкт; розрізняється за видами (фільм, фотографія, телепрограма) та жанрами.

22. *Медіатехнології* – виробництво медіапродукції за допомогою спеціальної медіатехніки (медіазасобів) та спеціальних прийомів.